

Sygn. akt I AGa 58/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SA Bogusław Dobrowolski SA Grażyna Wołosowicz (spr.)
Protokolant	:	Izabela Lach

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2019 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. Spółki komandytowej w G.**

przeciwko (...) **Spółce z o.o. w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 8 kwietnia 2019 r. sygn. akt VII GC 243/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.550 (pięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. Sp. komandytowa z siedzibą w G. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, by pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. zapłacił powodowi kwotę 107.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty z kosztami sądowymi oraz kosztami zastępstwa prawnego w kwocie 3.617 zł. Podnosił, że dysponuje należycie wypełnionym wekslem własnym, z klauzulą bez protestu, wystawionym przez pozwaną spółkę. Spółka ta była wzywana do wykupu weksla jednak do dnia wniesienia powództwa weksel nie został przez pozwaną wykupiony.

Nakazem zapłaty z dnia 05 lipca 2018 roku wydanym pod sygn. akt VII GNc 288/18, Sąd Okręgowy w Białymstoku nakazał pozwanemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w O., aby zapłacił powodowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej w G. kwotę 107.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 21.06.2018 r. do dnia zapłaty, oraz kwotę 4.955 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wniósł w tym terminie zarzuty.

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany zaskarżył w całości przedmiotowy nakaz zapłaty, wniósł o jego uchylenie, oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Podnosił brak ważnego zobowiązania wekslowego wobec wypełnienia weksla przez powoda w sprzeczności z warunkiem z deklaracji wekslowej, zaś co do stosunku podstawowego – wygaśnięcie w całości ewentualnego roszczenia, którego zapłaty domaga się powód jeszcze przez zawiśnięciem sprawy, na skutek asekuracyjnie dokonanej przez pozwanego potrącenia.

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku: uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w dniu 5 lipca 2018 roku w sprawie sygnatura akt VII GNc 288/18 i oddalił powództwo (punkt I.) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 12.129 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wynikało, że w dniu 04.10.2016 strony zawarły umowę (...) na wykonanie robót budowlano- montażowych fasady szklanej i elewacji wentylowanej za kwotę 342.801 zł. Zgodnie z umową prace miały być zakończone do 30.12.2016 r. W § 3 pkt 1 Umowy strony ustaliły, że zamawiający dokona wpłaty zadatku w wysokości 30% wartości umowy, tj. 102.840,30 zł brutto, reszta miała być płatna po odbiorze końcowym robót. W § 3 pkt 4 ustalono, że zamawiający otrzyma od wykonawcy weksel zabezpieczający rozpoczęcie robót zgodnie z ustaleniami w trakcie negocjacji. W § 3 pkt 7 strony postanowiły, że w przypadku odstąpienia od umowy przez zamawiającego, wykonawca ma prawo do zatrzymania przedpłaty jako częściową rekompensatę za zużyte materiały. Pozwany rozpoczął wykonywanie robót. Powód pismem z dnia 08.06.2018 r. wezwał pozwanego do wykupu weksla, opiewającego na 107.000 zł w terminie do dnia 20.06.2018 r. Pismem z dnia 21.06.2018 r. powód ponownie wezwał pozwanego do wykupu weksla. Weksel nie został wykupiony przez pozwanego.

W dniu 20.10.2016 r. pozwany otrzymał płatność zaliczki, po czym w listopadzie 2016 r. dokonał zamówień materiałów do wykonania fasady szklanej, a po ich otrzymaniu - rozpoczął prace na miejscu. Pozwany utrzymywał, że do lutego 2017 r. prace nie tylko zostały rozpoczęte, ale wręcz fasada została wykonana w 95%. Zdaniem pozwanego weksel jako obciążony wadą - wypełnieniem bez ziszczenia się warunku przewidzianego deklaracją wekslową (część B) w zw. z art. § 3 pkt 4 umowy - jest nieważny, a zobowiązanie wekslowe nie powstało. Skoro pozwany rozpoczął roboty, to jest to wystarczające, aby stwierdzić brak uprawnienia powoda do wypełnienia weksla.

Pozwany podnosił, że mimo gotowości pozwanego do wykonania robót nie została wykonana elewacja wentylowana z uwagi na brak współdziałania ze strony powoda. Pozwana spółka przygotowała dwie wersje elewacji i był problem z zaakceptowaniem wersji przez powoda. (...) Sp. z o.o. w O. w zakresie stolarki okiennej nie ukończył swoich prac z uwagi na nie ustalenie detali obróbek inwestora z wykonawcą. W toku prowadzonych prac niezbędne było też dokonywanie bieżących uzgodnień poszczególnych rozwiązań i detali budowlanych, co do których powód winien był je akceptować bądź też (z pomocą swoich projektantów) weryfikować i przedstawiać własne. Mimo wielokrotnych monitów ze strony pozwanej powód nie zaopiniował żadnej z wersji elewacji wentylowanej zaproponowanej wiadomością elektroniczną z 25 lutego 2018 r., zaś bez tego nie było możliwe zamówienie przez pozwanego płyt elewacyjnych pociętych w określonych wymiarach. Pozwany nieustannie monitował powoda o przygotowanie frontu robót lub też o akceptację proponowanych rozwiązań technicznych/estetycznych, jednak bezskutecznie.

Wkrótce powód wezwał pozwanego do wykonania prac i odstąpił od umowy. W piśmie z dnia 06.10.2017 r. powodowa spółka wezwała pozwaną spółkę do wykonania prac, wyznaczając w tym celu odpowiedni dodatkowy termin pod rygorem odstąpienia od umowy. Po bezskutecznym upływie terminu pismem z dnia 30.10.2017 r. powodowa spółka

złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy z jednoczesnym wezwaniem do zwrotu zaliczki, wyznaczając termin do zapłaty do dnia 10.11.2017 r., który upłynął bezskutecznie. Powód wskazywał, że w wekslu została wpisana suma wekslowa w kwocie 107.000 zł, w tym należność główna w kwocie 102.840,30 zł tytułem zwrotu zaliczki i naliczonych od tej kwoty ustawowych odsetek za opóźnienie, począwszy od dnia 21 czerwca 2018 r. do chwili obecnej.

Pozwany stał na stanowisku, że wobec przyczyn opóźnień (brak współdziałania powoda w realizacji umowy), to odstąpienie było bezzasadne, a przez to nieskuteczne. Podkreślał, że prace przewidziane umową już do lutego 2017 r. zostały w znacznej mierze wykonane, a koszty poniesione przez pozwanego znacznie przekroczyły otrzymaną zaliczkę, (wartość materiałów, koszty pracy, przewozów czy dalsze szkody, w tym koszty najmowania rusztowań na inne budowy z powodu ich blokowania na przedłużającej się inwestycji w powodowej spółce).

Pozwany pismem z 04.07.2018 r. wezwał stronę powodową do udzielenia odpowiedzi na wystąpienie o akceptację proponowanej wersji elewacji, która umożliwiłaby realizację zadania, a także wezwał do zapłaty pozostałej części wynagrodzenia za prace (odszkodowania za nie uzyskane wynagrodzenie), które wykonała i do wykonania których była w gotowości i – asekuracyjnie - potrącił z niej wierzytelność powodowej spółki o zwrot zaliczki.

Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że pozwany rozpoczął i wykonał prace przewidziane umową stron w znacznym stopniu zaawansowania, poniósł też wydatki na dotychczas zamontowane materiały i wykonane prace pod-zleczone. Powodowa spółka dokończyła zaś umówione prace za pomocą innego wykonawcy, znacząco zmieniała też koncepcję elewacji - w miejsce czarnej elewacji o równomiernych podziałach wykonano elewację z feerią barw i odmiennymi od projektowanych, nieregularnymi podziałami.

W tak ustalonym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazywał, że w sprawie bezspornym było, iż strona powodowa dochodziła zapłaty z weksla. Twierdził, że zgodził się z powodem, że dokument odpowiadający wymaganiom co do formy przewidzianej w art. 101 prawa wekslowego jest wekslem własnym, czyniąc dłużnikiem wekslowym wystawcę tego weksla, któremu przysługuje jedynie zarzut niezgodnego z porozumieniem wypełnienia weksla, a więc ukształtowania jego treści w sposób niezgodny z porozumieniem stron stosunku wekslowego, przy czym dowód w tym zakresie obciąża dłużnika wekslowego (wystawcę weksla własnego).

Zdaniem Sądu I instancji pozwany sprostował temu zadaniu. Wskazał, że wystawiony przez pozwanego weksel był tzw. wekslem in blanco, czyli wekslem niezupełnym. Odnosił się do niego art. 10 prawa wekslowego, który stanowi, że jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zastrzegać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Porozumienie stron określa zatem warunki wypełnienia weksla, doprecyzowując termin i warunki jego wypełnienia, kwotę, a także wskazuje, jaki stosunek podstawowy weksel zabezpiecza. Weksel należy badać w połączeniu z zawartym porozumieniem wekslowym albowiem w rozpatrywanej sprawie nie doszło do indosowania weksla. Wystawienie weksla in blanco łączy się z zawarciem porozumienia pomiędzy podpisanym na wekslu a osobą, której wręcza on weksel in blanco. Porozumienie (deklaracja wekslowa) określa, jaką treścią odbiorca weksla może wypełnić weksel. Przytoczył wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r. (sygn. akt I CKN 51/98), zgodnie z którym zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem. Wskazywał powołując się na stanowisko judykatury (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1998 r., sygn. akt III CKN 531/97), że deklaracja wekslowa podlega regułom interpretacyjnym oświadczeń woli wyrażonym w art. 65 k.c.

Sąd Okręgowy podkreślał, że samo istnienie dokumentu o cechach weksla własnego nie przesądza samo przez się o istnieniu zobowiązania wekslowego osoby na nim podpisanej. Wywodził, że zobowiązanie wekslowe nie powstanie, m.in. w sytuacji, gdy dokument w chwili wręczenia go kontrahentowi był wekslem in blanco i został wypełniony niezgodnie z upoważnieniem osoby wręczającej blankiet. Zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje bowiem w razie wypełnienia weksla in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r., I CKN 51/98). Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy weksel

został wystawiony na zabezpieczenie roszczeń wynikających z określonego stosunku podstawowego, natomiast został wypełniony w związku z innymi roszczeniami.

Sąd I instancji wskazywał, że w niniejszej sprawie powód złożył do akt podpisany przez pozwanego weksel, pozwany zaś przedłożył również podpisaną przez niego deklarację wekslową dotyczącą zabezpieczenia rozpoczęcia robót budowlanych, której taki sam egzemplarz znajdował się u strony powodowej (k.41-odw.). Jak wynika z okoliczności sprawy i wyżej poczynionych rozważań, weksel zabezpieczał wierzytelność cywilną wynikającą z umowy – a zatem w tej sytuacji należało go interpretować łącznie z deklaracją wekslową i treścią Umowy stron (k.39-40). Zgodnie zaś z deklaracją wekslową w pkt B, wierzyciel był uprawniony do wypełnienia weksla w razie niewywiązania się Dłużnika ze zwrotu zaliczki wynikającej z Umowy nr (...) z dnia 04.10.2016 r., w myśl zaś § 3 pkt 4 Umowy stron Zamawiający miał otrzymać od Wykonawcy weksel zabezpieczający rozpoczęcie robót zgodnie z ustaleniami w trakcie negocjacji. W ocenie Sądu, powyższe zapisy wskazują na to, iż zaliczka podlegała zwrotowi w przypadku gdyby pozwany nie przystąpił do wykonywania umowy. W sprawie niniejszej bezspornym zaś było, że pozwany roboty przewidziane Umową stron rozpoczął. Zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, nie powstała causa (przyczyna), dla której powód mógł weksel wypełnić. Argumenty obu stron, podnoszone w toku procesu, a dotyczące stosunku podstawowego, mogły być rozpatrywane i miałyby znaczenia wyłącznie w przypadku, gdyby stosunek wekslowy pomiędzy stronami istniał, albowiem żądanie pozwu oparte było na wekslu. Tymczasem treść zawartej umowy wskazuje, że warunek, na podstawie którego wypełnienie przez powoda weksla mogło nastąpić, nie został zrealizowany. Wobec tego powód nie miał uprawnienia do wypełnienia weksla, a zobowiązanie oparte na wekslu nie powstało. W tej sytuacji wydany nakaz zapłaty nie mógł pozostać w mocy, należało go uchylić a powództwo podlegało oddaleniu (art. 496 k.p.c.). Na marginesie wskazywał, że nawet gdyby uznać, iż zobowiązanie wekslowe powstało, to w okolicznościach sprawy uwzględnienie powództwa stanowiłoby naruszenie zasad rzetelności kupieckiej. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (dokumentów, faktur, zeznań świadków i korespondencji stron), pozwana spółka nie tylko była w gotowości, ale też poczyniła zlecenia i zaciągnęła zobowiązania wobec podmiotów trzecich, przez co poniosła znaczne koszty. Brak wywiązania się przez pozwanego w terminie z Umowy stron spowodowany był zaś brakiem współdziałania po stronie powodowej, a wkrótce okazało się, że powodowa spółka zmieniła koncepcję estetyczną elewacji, jaka miała być wykonana, i zleciła innemu wykonawcy wykonanie elewacji znacząco innej od tej, jaką zaprojektowano dla wykonania przez pozwanego. W tej sytuacji w wątpliwość należało poddać przyczyny, dla których powód odstąpił do umowy, zaś żądanie zapłaty (zwrotu) zaliczki przez powodową spółkę należało uznać za rażąco sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.).

Zdaniem Sądu Okręgowego, osiã sporu pomiędzy stronami stało się też zagadnienie prawne dotyczące stosunku podstawowego- tj. dopuszczalności badania, w postępowaniu po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, zasadności potrącenia wierzytelności, która nie jest udokumentowana w kwalifikowany sposób, a w związku z tym także kwestia udokumentowania wierzytelności pozwanego. Wskazywał, że stosownie do dyspozycji art. 493 § 1 i 3 k.p.c. w postępowaniu nakazowym, w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty, do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami, o których mowa w art. 485 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie pozwany nie sprostą powyższemu obowiązkowi i nie udokumentował wierzytelności nadającej się do potrącenia w kwalifikowany sposób, o którym mowa w art. 485 k.p.c. Odróżnić jednak należy czynność materialnoprawną, której celem jest lub było doprowadzenie do wygaśnięcia wzajemnego zobowiązania, od procesowego zarzutu potrącenia, mającego na celu oddalenie powództwa w całości lub części. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 maja 2007 roku, sygn. II CSK 88/07, LEX nr 485865, przewidziane w art. 493 § 3 k.p.c. wymaganie udowodnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia dokumentami wskazanymi w art. 485 k.p.c. nie dotyczy sytuacji, w której do potrącenia doszło przed doręczeniem pozwanemu nakazu zapłaty i pozwu. Sąd Najwyższy podkreślił, że wskutek potrącenia, dokonanego przed wydaniem nakazu zapłaty obie wierzytelności umorzyły się nawzajem (art. 498 § 2 k.p.c.). W konsekwencji w zarzutach od nakazu zapłaty nie mogła być przedstawiona wierzytelność do umorzenia, gdyż wcześniej została umorzona. Jeżeli obie wierzytelności na skutek potrącenia umorzyły się to w ten sposób świadczenia zostały spełnione i zobowiązania przestały istnieć. Zgłoszony w zarzutach do nakazu zapłaty zarzut wcześniejszego potrącenia w istocie jest zarzutem nieistnienia zobowiązania, a nie przedstawienia wierzytelności do potrącenia.

Odnośnie podniesionego przez pozwanego zarzutu potrącenia wierzytelności z tytułu wynagrodzenia z wierzytelnością o zwrot zadatku dochodzoną pozwem w sprawie niniejszej, Sąd Okręgowy wskazywał, że nie miał on większego znaczenia wobec ustalenia, iż zobowiązanie wekslowe pomiędzy stronami nie powstało.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 §1 k.p.c. i kosztami w całości należało obciążyć powoda, jako przegrywającego sprawę.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 8 kwietnia 2019 roku wniósł powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., która zaskarżyła ww. wyrok w całości zarzucając mu:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolne uznanie, że:

a) **powodowa Spółka mogła weksel in blanco uzupełnić w przypadku gdyby pozwany nie przystąpił do wykonywania umowy, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z porozumieniem w treści Deklaracji do weksla in blanco, sporządzonej w dniu 13 października 2016 r. przez pozwaną Spółkę, w którym postanowiono, że weksel in blanco ma na celu zabezpieczenie zwrotu zaliczki z umowy nr (...) r. z dnia 04 października 2016 r., który może zostać wypełniony przez powodową Spółkę do wysokości zaliczki, tj. kwoty 102 840,30 zł, powiększonej o odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia,**

b) **w toku prowadzonych prac przez pozwaną Spółkę niezbędne było dokonywanie bieżących uzgodnień poszczególnych rozwiązań i detali budowlanych, ale mimo wielokrotnych monitów ze strony pozwanej powód nie zaopiniował żadnej z wersji elewacji wentylowanej zaproponowanej wiadomością elektroniczną z dnia 25 lutego 2018 r., a bez tego nie było możliwe zamówienie przez pozwanego płyt elewacyjnych pociętych w określonych wymiarach, co pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią wiążącej strony umowy (...) z dnia 04 października 2016 r., jak i z faktem, że powodowa Spółka pismem z dnia 30 października 2017 r. odstąpiła od umowy po uprzednim wezwaniu do wykonania przedmiotu umowy z wyznaczeniem odpowiedniego terminu z zastrzeżeniem, że po jego bezskutecznym upływie odstąpi od umowy i przy uwzględnieniu, że umówiony termin wykonania robót przez pozwaną Spółkę upłynął z dniem 30 grudnia 2016r;**

2. **naruszenie art. 65 § 2 k.c. w związku z porozumieniem w treści Deklaracji do weksla in blanco, sporządzonej przez pozwaną Spółkę w dniu 13 października 2016 r. przez przyjęcie, że powodowa Spółka została upoważniona do wypełnienia weksla in blanco wyłącznie w przypadku, gdyby pozwana Spółka nie przystąpiła do wykonania umowy w sytuacji, gdy w porozumieniu tym brak jest ograniczenia prawa powodowej Spółki do wypełnienia weksla wyłącznie do przypadku gdyby pozwana Spółka nie przystąpiła do wykonywania umowy,**

3. **niewłaściwe zastosowanie art. 5 k.c. na wypadek przyjęcia, że zobowiązanie wekslowe powstało.**

Wskazując na powyższe, wnoszę o:

1. **zmianę zaskarżonego wyroku przez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w dniu 05 lipca 2018 r., sygn. akt: VII GNc 288/18,**

2. **zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, a w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje.**

SĄD APELACYJNY USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja powoda nie była zasadna.

Sąd Okręgowy poczynił w niniejszej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za własne, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (vide: orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, LEX nr 31200; z dnia 5 listopada 1998r., sygn. akt I PKN 339/98, LEX nr 38486).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę nie naruszył zasad postępowania, ani też norm prawa materialnego wskazanych w apelacji.. Brak było podstaw do uwzględnienia sformułowanego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., dotyczącego oceny przeprowadzonych dowodów i określającego reguły tej oceny. Podkreślenia bowiem wymaga, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga wykazania, że konkretny przeprowadzony w sprawie dowód został oceniony przez sąd niezgodnie z regułami oceny dowodów. Ocena dowodów polega zaś na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Tymczasem skarżąca nie wykazała, z jakimi konkretnie regułami oceny dowodowej wnioski wynikające z przeprowadzonych w sprawie dowodów są sprzeczne czy niezgodne.

Bezspornym było, że wręczony przez pozwaną powódce weksel in blanco miał charakter tzw. weksla gwarancyjnego, który mógł być przez powódkę wypełniony w uzgodnionych przez strony warunkach. Wręczeniu weksla in blanco towarzyszy bowiem porozumienie dotyczące uzupełnienia weksla., które określa warunki jego uzupełnienia.

Porozumienie wekslowe zawarte 13 października 2016 roku w sposób jasny i rzeczowy stanowiło, że weksel in blanco zabezpiecza zwrot zaliczki wynikającej z umowy. Przepisy prawa wekslowego nie regulują formy w jakiej ma być zawarte porozumienie wekslowe, co powoduje, że może być ono zawarte także w sposób dorozumiany, czy też jak ustalił Sąd I instancji odsyłający do treści Umowy Nr (...). Ważność zobowiązania wekslowego nie jest bowiem uzależniona od istnienia deklaracji wekslowej, a ciężar dowodu, że weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem spoczywa na dłużniku. Nie ulega także wątpliwości, że dyrektywa dotycząca wykładni oświadczeń woli wynikająca z art. 65 § 2 k.c. ma również odpowiednie zastosowanie do oświadczeń woli zawartych w deklaracji wekslowej. Stąd upoważnienie do uzupełnienia weksla in blanco może wynikać nie tylko z deklaracji wekslowej, ale również z innych uzgodnień dokonanych między stronami stosunku podstawowego. Ważne jest też, że wykładnia oświadczeń zawartych w deklaracji powinna być dokonywana w razie wystąpienia wątpliwości na korzyść dłużnika (favor debitoris), a przemawia za tym m.in. fakt, iż deklaracja jest nakierowana na powstanie zobowiązania wyłącznie po stronie sygnatariusza weksla.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w treści deklaracji mamy wyraźne odesłanie do zawartej między stronami Umowy Nr (...) z dnia 4 października 2016 r. na wykonanie robót budowlano – montażowych, a w takiej sytuacji należało również zbadać stosunek podstawowy. To wola stron w nim zawarta decydowała zatem ostatecznie w jakim zakresie powód mógł skorzystać z udzielonego mu upoważnienia do wypełnienia wręczonego mu weksla i jak długo trwać miało to upoważnienie. Z cytowanej Umowy jednoznacznie natomiast wynikało, że weksel został wydany w celu zabezpieczenia rozpoczęcia robót (§ 3 pkt. 4 Umowy), które co było bezspornym w sprawie zostały rzeczywiście rozpoczęte.

Jeżeli zatem posiadacz weksla - powód wypełnił ten dokument niezgodnie z porozumieniem to wystawca weksla - pozwany mógł w takim wypadku skutecznie bronić się zarzutem, że został on wypełniony niezgodnie z tymże porozumieniem, gdyż prawidłowość wypełnienia weksla nie podlega badaniu przez sąd z urzędu, a tylko na zarzut dłużnika. Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel czyli remitent – dłużnik w takim przypadku, jak trafnie wskazał Sąd I instancji, może bez przeszkód powoływać się na zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem, a zatem na ustalenie łączącej strony umowy.

W tym wypadku ulega zatem praktycznemu złagodzeniu abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego i odpowiedzialność dłużnika zostaje w istocie zredukowana względem remitenta do granic, w jakich odpowiadałby w razie prawidłowego wypełnienia weksla.

O kosztach postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro bowiem na skutek wywiezionej przez powoda apelacji nie doszło do postulowanej przez niego zmiany zaskarżonego wyroku to powód, jako przegrywający sprawę, winien ponieść wyłożone przez pozwanego na swoją obronę w tej instancji koszty.

(...)